

Ζητήματα Ηθικής και Ανοικτής Πρόσβασης στον Ορίζοντα 2020

Ημερίδα ΕΙΠ και ΕΚΤ

«Η ανοικτή πρόσβαση στις επιστημονικές δημοσιεύσεις
στον Ορίζοντα 2020»

27.11.
2015

ΕΘΝΙΚΟ ΚΕΝΤΡΟ
ΤΕΚΜΗΡΙΩΣΗΣ
NATIONAL
DOCUMENTATION
CENTRE

- Ορισμοί: τι είναι η ανοικτή πρόσβαση
- Πώς δίνουμε ανοικτή πρόσβαση στο έργο μας
- Τι ζητά ο Ορίζοντας 2020
- Τι να κάνετε για να ικανοποιήσετε τις απαιτήσεις

Τι είναι η Ανοικτή Πρόσβαση

- Η ελεύθερη, άμεση, διαρκής και απαλλαγμένη από τέλη και περιορισμούς διαδικτυακή πρόσβαση σε ψηφιακό επιστημονικό περιεχόμενο που επιτρέπει την επανάχρηση

Σημαντικοί ορισμοί:

- Berlin Declaration <http://openaccess.mpg.de/Berlin-Declaration> (2003)
- Budepest Declaration (open access initiative) <http://www.budapestopenaccessinitiative.org/read> (2002)

Η σημασία της Ανοικτής Πρόσβασης

- Συμβάλλει στην περαιτέρω αξιοποίηση των αποτελεσμάτων της έρευνας (ποιότητα)
- Ενισχύει την συνεργασία, συμβάλλει στην επαλήθευση της έρευνας και στην επανάληψη (αποτελεσματικότητα)
- Ενισχύει την καινοτομία (άμεση ανοικτή πρόσβαση)
- Εμπλέκει στη διαδικασία της έρευνας τους πολίτες και την κοινωνία (ανταποδοτικότητα)
- Συμβάλλει στη διατήρηση των έργων
- Κάνει τα έργα πιο εμφανή, μπορεί να αυξήσει ετεροαναφορές
- Δημόσια χρηματοδοτούμενη έρευνα πρέπει να είναι προσβάσιμη σε όλους (διαύγεια)

Ανοικτή πρόσβαση

- **Σε τί;**
 - Δημοσιεύσεις
 - Επιστημονικά δεδομένα
 - Σε άλλα παράγωγα της έρευνας, λχ κώδικας
- **Πώς;**
- **Δημοσίευση με ανοικτή πρόσβαση** (χρυσός δρόμος)
 - Πρόκειται για έναν τρόπο δημοσίευσης
- **Με την αυτοαρχειοθέτηση** (πράσινος δρόμος)
 - Ωφελεί ερευνητικά/ακαδημαϊκά ιδρύματα
 - Δε συνιστά δημοσίευση
 - Η συνήθης απαίτηση χρηματοδοτών (περιλαμβανομένης και ΕΕ)

Δημοσίευση με ανοικτή πρόσβαση

Ο συγγραφέας δημοσιεύει τη δουλειά του ως άρθρο ή βιβλίο ανοικτής πρόσβασης (λχ PLOS, BMC, OLI). Οι δημοσιεύσεις αυτές είναι άμεσα ελεύθερα προσβάσιμες.

- Διαδικασία όπως με όλες τις δημοσιεύσεις, λ.χ. αξιολόγηση
- Ο συγγραφέας διατηρεί τα δικαιώματά του
- Οι εμπορικοί εκδότες συχνά χρεώνουν για τη δημοσίευση με ανοικτή πρόσβαση (article processing charge/APC).
 - Το κόστος αναλαμβάνουν οι ερευνητικοί φορείς ή χρηματοδότες της έρευνας.
- <http://doaj.org> registry of open access journals (Εντοπίστε περιοδικά και εκδότες ανοικτής πρόσβασης)
- <http://www.doabooks.org/> Registry of open access monographs (εντοπίστε μονογραφίες και εκδότες ανοικτής πρόσβασης)

Αυτο-αρχειοθέτηση

- Οι χρηματοδότες έρευνας απαιτούν την αυτοαρχειοθέτηση
- Ο συγγραφέας καταθέτει (αυτοαρχειοθετεί) το έργο του (εργασία, βιβλίο, δεδομένα κτλ) σε ένα αποθετήριο και δίνει ανοικτή πρόσβαση σε αυτό
- Το αποθετήριο είναι μία δομημένη δικτυακή βάση δεδομένων που λειτουργεί με συγκεκριμένα χαρακτηριστικά και επιτρέπει τη διαχείριση, διατήρηση, διακίνηση του επιστημονικού έργου.
 - Αποθετήρια ιδρυματικά και θεματικά <http://opendoar.org>
 - Αποθετήρια δεδομένων <http://re3data.org>

Συνολικά η πολιτική του Ορίζοντα 2020

- **Απαίτηση**
 - Υποχρεωτική ανοικτή πρόσβαση μέσω αποθετηρίων για δημοσιεύσεις (GA 29.2)
 - Υποχρεωτική για επιστημονικά δεδομένα σε συγκεκριμένες περιοχές (GA 29.3)
- **Κατά την υποβολή**
 - Να συζητηθεί τι θα κάνετε για τα ανωτέρω
- **Reporting**
 - Αναλυτικός απολογισμός
- **Monitoring**
 - Κυρίως μέσω του OpenAIRE
- **Κυρώσεις**
 - ΕΕ διατηρεί δικαίωμα μη αποπληρωμής και μείωσης επιχορήγησης
- **Στήριξη ανοικτής πρόσβασης**
 - Έξοδα δημοσιεύσεων και για διαχείριση δεδομένων επιλέξιμα

- Οδηγός της ΕΕ για την Ανοικτή Πρόσβαση στον Ορίζοντα
http://ec.europa.eu/research/participants/data/ref/h2020/grants_manual/hi/oa_pilot/h2020-hi-oa-pilot-guide_en.pdf

Κατά την υποβολή

Παραθέσατε τους σχεδιασμούς σας στη σχετική ενότητα της πρότασης για:

Δημοσίευση

- Σε ποιο περιοδικό, εκδότη θα θέλατε να δημοσιεύσετε την έρευνα σας;
- Αναζητήστε στο <http://www.sherpa.ac.uk/romeo/> κανονισμούς εκδοτών σχετικά με την αυτοαρχειοθέτηση
- Αναζητήσατε εκδότες ανοικτής πρόσβασης στο www.doaj.org
- Προβλέψτε στον προϋπολογισμό σας έξοδα για δημοσίευση με ανοικτή πρόσβαση, εφόσον επιλέξετε εκδότες ανοικτής πρόσβασης που χρεώνουν.

Αυτοαρχειοθέτηση

- Σε ποιο αποθετήριο θα κατατεθεί η έρευνά σας;
 - Διαθέτει ο φορέας σας αποθετήριο; Υπάρχει κάποιο θεματικό αποθετήριο στο επιστημονικό σας πεδίο; Αναζητήσατε αποθετήρια στο <http://opendoar.org>
 - Αν όχι και στα δύο παραπάνω, τότε καταθέσατε στο <http://zenodo.org>
 - Εάν ο φορέας σας έχει πολιτική ανοικτής πρόσβασης, σίγουρα πρέπει να την καταθέσετε εκεί και όχι αλλού (λ.χ. όλα τα πανεπιστήμια στο HB έχουν).

Αυτοαρχειοθέτηση δημοσίευσης με ανοικτή πρόσβαση

- **Καταθέτετε υποχρεωτικά την peer-reviewed δημοσίευσή σας (άρθρο, μονογραφία) σε αποθετήριο**
 - **Πότε?** το αργότερο κατά τη δημοσίευση (=ταυτόχρονα με αυτήν)
 - **Τι?** το δικό σας τελικό αντίγραφο (author's version) ή του εκδότη (αν επιτρέπει)
 - αν ο εκδότης είναι open access=no problem;
 - Αν δεν είναι, πρέπει να το επιτρέπει
 - Αν δεν το επιτρέπει (το έχετε ψάξει από πριν) χρειάζεστε άλλον εκδότη
 - Publisher self-archiving and copyright policies
<http://www.sherpa.ac.uk/romeo/>
 - **Πού?** Σε κατάλληλο αποθετήριο= ιδρυματικό ή θεματικό ή στο www.zenodo.org
- **Δίνετε ανοικτή πρόσβαση σε αυτήν (στο πλήρες κείμενο)**
 - Είναι δυνατό να καταθέσετε τη δημοσίευσή σας και να είναι κλειστή έως και 6 μήνες (12 στις ΑΚΕ). Τα μεταδεδομένα πρέπει να φαίνονται ούτως ή άλλως

Στο reporting

- Θα σας ζητηθεί να παραθέσετε όλες τις έγκριτες δημοσιεύσεις με σύνδεσμο σε αυτές στο σημείο στο οποίο δίνονται με ανοικτή πρόσβαση

6. Dissemination and exploitation of results

6.1 Scientific publications⁴

Publications accessible via OpenAIRE will be displayed automatically. Beneficiaries will only need to check if the publications are linked to the project.

In case of publications not registered via OpenAIRE, the beneficiary encodes the Digital Object Identifier (DOI) and all the rest of information is complete automatically.

Type of scientific publication	Title of the scientific publication	DOI	ISSN or eISSN	Authors	Title of the journal or equivalent	Number, date	Publisher	Place of publication	Year of publication	Relevant pages	Public & private participation	Peer-review	Is/Will open access provided to this publication
/Article in journal	[insert title of the publication]	[insert DOI reference]	[insert ISSN or eISSN number]	[insert authors' name(s)]	[insert title of the journal]	[insert number of the journal]	[insert name of the publisher]	[insert place of publication]	[insert year of the publication]	[insert first page of the publication] - [insert last page of the publication]	[YES/NO]	[YES/NO]	[Yes - Green OA [insert the length of embargo if any!]]
/Publication in conference proceeding/workshop						[insert month of the publication]							[Yes - Gold OA [insert the amount of processing charges in EUR if any!]]
/Books/Monographs						[insert year of the publication]							[NO]
/Chapters in books													
/Thesis/dissertation													

(*) Data to be completed only if DOI not available.

Το openAIRE (www.openaire.eu)

Open Access
Infrastructure
for Research in Europe

OpenAIRE

- Το ευρωπαϊκό αποθετήριο για την διάθεση με ανοικτή πρόσβαση της έρευνας που χρηματοδοτεί η Κομισιόν (έργο της DG CNCT)- www.openaire.eu
- Υπηρεσίες:
 - Συλλέγει δημοσιεύσεις του FP7 και του Ορίζοντα 2020 από αποθετήρια στην Ευρώπη και δίνει πρόσβαση σε αυτές: κεντρική πύλη για τις δημοσιεύσεις που χρηματοδοτούνται από ΕΕ
 - Προσφέρει υπηρεσία αποθετηρίου (zenodo) για δημοσιεύσεις και επιστημονικά δεδομένα για ερευνητές που δε διαθέτουν αποθετήριο <http://zenodo.org>
 - National Open Access Desks σε όλη την Ευρώπη - για Ελλάδα το ΕΚΤ
 - Διαθέτει Ευρωπαϊκό Helpdesk για κάθε χώρα (<http://www.openaire.eu/en/support/helpdesk>)
 - Απευθυνθείτε σε αυτό για ερωτήματα για την ΑΠ και τις υποχρεώσεις σας
 - “Toolkits” για την Ανοικτή Πρόσβαση για Ερευνητές και Φορείς Έρευνας

Το ΕΚΤ και η Ανοικτή πρόσβαση

- Δίνει πρόσβαση σε έγκριτο επιστημονικό περιεχόμενο μέσα από υποδομές (λ.χ. www.didaktorika.gr; www.openarchives.gr; <http://helios-eie.ekt.gr/EIE/>)
- Συμβάλλει στην ανάπτυξη πολιτικών ανοικτής πρόσβασης για χρηματοδότες έρευνας και ερευνητικούς φορείς (www.pasteur4oa.eu)
- Αναπτύσσει εκδόσεις ανοικτής πρόσβασης με όρους λειτουργίας που ευθυγραμμίζονται με τις ευρωπαϊκές πολιτικές έρευνας σε συνεργασία με έγκριτους εκδότες της χώρας (<http://epublishing.ekt.gr>)
- Ενημερώνει τους ερευνητές και το κοινό για τις εξελίξεις στην ανοικτή πρόσβαση από το www.openaccess.gr
- Προσφέρει εκπαίδευση στους ερευνητές για τις απαιτήσεις του Ορίζοντα 2020 για την ανοικτή πρόσβαση (σύντομα και για data management plans)

tsoukala@ekt.gr

www.openaccess.gr

ΕΘΝΙΚΟ ΚΕΝΤΡΟ
ΤΕΧΝΗΡΓΩΣΗΣ
NATIONAL
DOCUMENTATION
CENTRE

www.ekt.gr • www.openaccess.gr